

L. Daas.

Martin Becklin.

Kno. 1871.

H
2979

0 6 1 0 2 5 D A 0

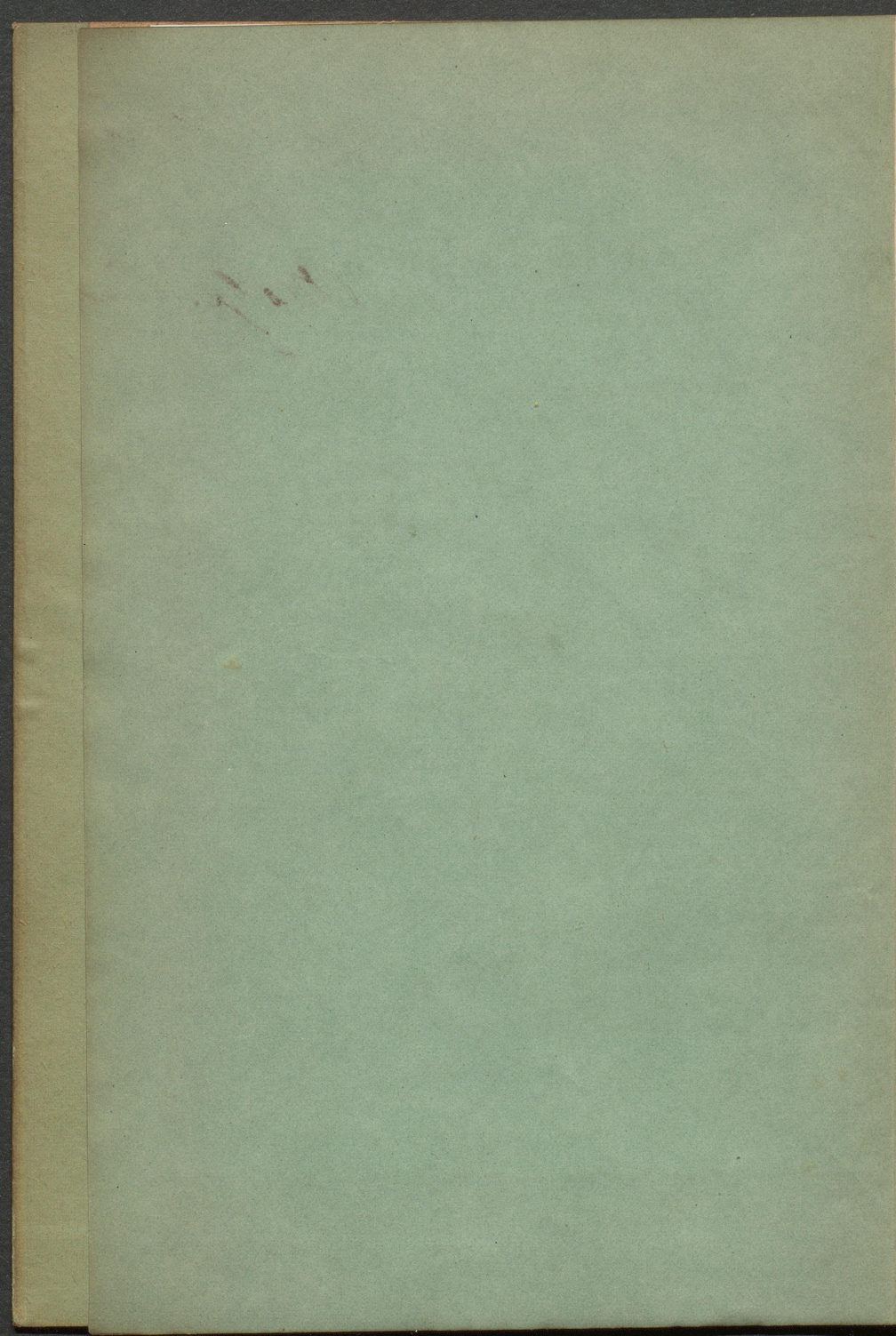
EX LIBRIS
J. B. HALVORSEN

Til
Mr. Cand. J. W. Hall

venkabeligt fra

Olaf. Lund

H
2979

MARTIN PECHLIN.

EN SØRØVERHISTORIE FRA DET SEXTENDE AARHUNDREDE.

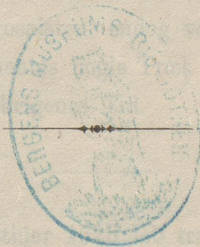
I Altsåviken i Lybek, det samme, der hedder Nordboernes
Interesse som et gammelt Sæde for Olaf den Helliges Dyr-
kelse, beridder sig gjennem de vilige Samkvam med Hæ-
ren, har der, over de saakaldte Borgeløstere Sted væst
væbnet en Hæer, en Troops fra et Søværn, der i 1558
hakkede under i Kampen med en herrestake Kjæmpe-
sølle. Denne Kamp vorendte i det Hænder der var

VED

INSTRUMENT I HISTORISKE LITTERATUR

L D A A E.

Historie. Det var i den saakaldte
Christen den anden Hæer, som Kampen foregik i en
særskilte Hæer, og at de vilde Hæer, som var i Prax,
den Hæer i Vera, som den anden holdt dem fra to
Sædler, hvor der var en Hoveddeltager i
Aders, kan ogsaa have været et Hæder af norske
Flekkede par Unions

Ved Altsåviken i Lybek, det samme, der hedder Nordboernes
Interesse som et gammelt Sæde for Olaf den Helliges Dyr-
kelse, beridder sig gjennem de vilige Samkvam med Hæ-
ren, har der, over de saakaldte Borgeløstere Sted væst
væbnet en Hæer, en Troops fra et Søværn, der i 1558
hakkede under i Kampen med en herrestake Kjæmpe-
sølle. Denne Kamp vorendte i det Hænder der var

KRISTIANIA.

P. T. MALLINGS BOGTRYKKERI.

1871.

962039289

MARTIN PECHLIN.

EN SOROVERHISTORIE FRA DET SEKSTENDE AARHUNDREDE.

VED

SÆRSKILT AFTRYK AF HISTORISK TIDSSKRIFT.

L. B. A. R.

KRISTIANIA

L. T. MADRINGS BOGTRYKKERI

1871

Glans Went fra Wismar og Michel Hare fra Rostock. Alle tre havde Præct til Trævedheden og endes derfor om at holde Følge den hele Vej; for ikke at skilles ad skulde man bestene sig af en indhængt Lygte som Nattegenaal. Al- lede havde de det bekjendte Sømærke, den gamle By- kirke ved Skagen*) i Sigt, men nu fik de Storm og blev drevne saa langt fra hverandre, at den ene ikke vidste Be- sked om den anden. I sine Dage og sine Nætter bestandt de sig mellem Norge og Hirtshalsen (et Nes lidt i S. V. for

I Mariakirken i Lybek, den samme, der vækker Nordboernes Interesse som et gammelt Sæde for Olaf den Helliges Dyr- kelse, forplantet did gennem det livlige Samkvem med Ber- gen, har der over de saakaldte Bergefareres Stol været ophængt en Fane, en Trophæ fra et Søroverskib, der i 1526 bukkede under i Kampen med to hanseatiske Kjøbmands- skibe. Denne Kamp vedkommer i flere Henseender Norges Historie. Thi den faldne Sørover stod i den landflygtige Christiern den andens Tjeneste, selve Kampen foregik i en norsk Havn, og af de udførlige Beretninger, den ene i Prosa, den anden i Vers, som man endnu besidder derom fra to Samtidige, hvoraf Prosaisten endog var en Hoveddeltager i Affæren, kan ogsaa hentes nogle Træk til Billedet af norske Tilstande paa Unionskrigenes Tid.

Ved Mikkeledagstider 1526 løb tre nordtyske Skippere ud fra Bergens Vaag for at seile hjem, nemlig den gamle og erfarne Karsten Thode*) (sandsynligvis en Lybekker),

*) Karsten Tode yß wol erenwerth.
He hefft sick thor sewart lange ernerth
Mit Gade vnde ok myt eren.

Claus Went fra Wismar og Michel Here fra Rostok. Alle tre havde Fragt til Travefloden og enedes derfor om at holde Følge den hele Vei; for ikke at skilles ad skulde man betjene sig af en udhængt Lygte som Nattesignal. Allerede havde de det bekendte Sømærke, den „gamle Bykirke“ ved Skagen*) i Sigte, men nu fik de Storm og bleve drevne saa langt fra hverandre, at den ene ikke vidste Besked om den anden. I fire Dage og fire Nætter befandt de sig mellem Norge og Hirtshalsen (et Nes lidt i S. V. for Skagen). Men den femte Nat, et Par Timer før Dag, blev Karsten Thode var et Skib og hængte strax en Lygte ud, det andet gjorde ligesaa, vendte og løb til Thode; det var Claus Went.

De bleve da enige om at søge Havn i Norge og seilede langs med Landet i Retning mod Nesset. Da de kom til Skjernøund**), saa de en „Kraier“ (et Slags tremastet Skib) ligge bag en Klippe ved Risør***). Da sagde den ene til den anden: „Her ligger et Skib, mon det ei skulde være en Sørøver, thi det er en Røverhavn, hvor det ligger?“ Men andre sagde: „Gud bevare os, nei det er vel heller en Skotte, som tager ind Trælast“. Da de nu sent om

*) St. Laurentii Kirke ved Skagen, en Bygning af ualmindelig Størrelse, der i sin Tid skal have været den længste Kirke i hele Vendsyssel, bygget efter Sagnet af Skotter og Hollændere, som fordum fiskede der paa Kysten. Nedlagdes 1795 formedelst Sandflugten, og er senere ganske tilføiet; kun Taarnet vedligeholdes endnu for Statens Regning som Sømærke. Traps Beskr. af Danmark. Spec. Deel, 2, 1, 23.

**) „Scheringshafn“ i den tyske Krønike; ligger i Mandals Præstegjeld.

***) I Originalen „uf einen Klippen, der hisz Ryszöe“. Utvivlsomt altsaa den under Navn af Risørbanken bekendte Havn lige ved Mandal, efter hvilken denne By ogsaa har været kaldt Vester-Risør, i Modsætning til Øster-Risør (Kraft 3, 2 Udg., S. 263).

Aftenen naaede ind i Hiløsund*), fortøiede de sine Skibe, og Karsten Thode sendte strax en Esping (liden Slup) afsted og lod spørge Bønderne, hvad det var for et Skib, som laa ved Riser. Disse svarede, at det var en Røver, som havde mange Folk med sig. Allehelgensdag ved Middagstid kom to norske Gutter til Claus Wents Skib og falbød Høns; men forlangte saa høi Betaling, at han ikke vilde købe. Gamle Karsten Thode, som just sad i sin Kahyt ved sit Maaltid, hørte de fremmede Folks Stemme og spurgte, hvem det var. Da han fik vide, det var Gutter, som vilde sælge Høns, raabte han: „Det er Forrædere, som ville udspionere, hvor mandstærke vi ere, og hvor meget Skyds vi have“. Strax bleve Gutterne grebne og forhørte. De vilde ikke tilstaa, før man hentede Bolt (Fodjern) og truede med at sætte dem deri. Da tilstod den større af Gutterne strax, at de vare komne som Spioner, men da man spurgte ham, hvem der var Hovedsmand paa Røverskibet, vidste han det ei, men fortalte kun, at „Kraieren“ havde en høi Kobrygge og at det var Røverens Hensigt at angribe de tyske Skibe. Den mindre af Gutterne vilde derimod Intet tilstaa, men forsikrede, at han tjente hos en Bonde i Nærheden; vilde man ei tro ham, kunde man følge ham til Gaarden og høre, om han ikke talte Sandhed. Saa blev da den større Gut lagt i Bolt og Jern, men to Espinger og Gutternes lille Baad sendte afsted til Bondegaarden, forsynede med Hagebøsser og Rør (Geværer). Underveis sagde den mindre Gut: „Røverne ere ikke stærke, med disse tre Baade kunne I nok

*) I den tyske Krønike staar: „Hyltung, ein Hafen 2 weg Sees bey Osten der Nesen“. „Weg sees“ er det oldnorske *vika sjófar* (senere „Ugesøes“) = Sømil. Hiløsund (ligeledes i Mandals Præstegjeld) maa utvivlsomt være den Havn, som her menes, thi Ny-Hellesund ligger for langt mod Øst.

tage dem, jeg skal føre Eder til dem“. Men Tydskerne forstode, at han vilde bedrage dem, sagde ham, at det havde en Skjelm lært ham, og befalede ham at føre dem til sin Husbonde. Da man naaede til Gaarden, bleve fem Mand med Hagebøsser efterladte ved Espingerne og fik Befaling at skyde til Signal, ifald Noget kom paa. Lige udenfor Bondens Hus hørtes stort Spektakel og Larm fra Stuen, og man blev bange for, at der var Røvere inde, thi „Kraieren“ laa saa nær, at man kunde se Masterne, der ragede op over Klipperne. Huset blev da omringet med Hagebøsser og Rør. I Følge med Tydskerne var en „norsk Hovmand“ ved Navn Peter, „som tilforn havde tjent som Foged der i Egnen“*). Denne Peter lagde en Pil paa en Staalbue, som han bar i sin Haand, stødte derpaa Døren op og traadte ind i Bondens Stue. Der var dog ikke andre end en Hob Bønder, der aad og drak, „som det er deres Skik paa Allehelgensdag“. Bønderne sagde til Peter: „Hvorfra kommer du, og hvorfor trænger du ind her med spændt Bue“? Han svarede: „Det vil nok vise sig med Tiden“. Nu kom Verten ud til Tydskerne. Han undrede sig, hvorfor der kom saa mange Fremmede og spurgte om deres Ærinde. De pegte paa Gutten, de havde med sig, spurgte om han virkelig tjente paa denne Gaard, og ytrede, at de havde tænkt, der var andre Gjæster i Stuen. Manden sagde, at Gutten tjente der, og de lode da denne fare. Bonden bød nu de Frem-

og for (Gæster). Underveis sagde den mindre Gut: „Hv-

varme ere ikke stærke med disse tre Baads Rødder I nok

*) Af et Brev fra Hr. Vincents Lunge til Erkebiskop Olaf i Throndhjem, hvori denne Begivenhed omtales i Forbigaaende, men feilagtig henføres til Hestnes Sund (i Nedenes) erfares at denne Peters Familienavn var „Skogardt“ (maaske den adelige Familie Skougaard) Hr. Vincents kalder ham „sin Tjener og Høvedsmand for de tyske Baadsmænd“ (Christian II's Arkiv, udg. af N. I. Ekdahl I, 3, S. 1101).

mede Drikke og vilde give dem Bænke at sidde paa, og det var hans Hensigt at forraade dem*). Imidlertid var Michel Here, den tredie af de tydske Skippere, seilet forbi om Morgenen den samme Dag, som hans to Kammerater om Aftenen havde naaet Hilø Sund, og havde søgt Havn i Sellø**). Dette havde Røverne bemærket og havde strax sendt en stor Baad med Hagebøsser, Skerpentiner og Rør afsted til Sellø for at undersøge, hvorledes de bedst skulde bemægtige sig hans Skib. Derimod vidste Tydskerne i Hilø Sund og Michel i Sellø Intet om, at de vare hinanden saa nær. Ogsaa i en Vig mellem Bondegaarden og de to af Tydskerne udsendte Espinger laa der et Fartøi***). Dette var erobret og forhugget af Sørøverne; ved lavt Vand laa det tørt; naar der var Flod, stod det fuldt af Vand. Fartøiet hørte hjemme i Tønsberg, og Skipperen havde gjort den Overenskomst med Røverne, at han skulde faa det igjen, naar han løste det med hundrede Guldgylden; derfor var Skipperen reist hjem for at opdrive disse Penge, men

*) At Bønderne paa Kysten vare i Forstaaelse med Sørøvere, var dog vel en Sjeldenhed. I en Skrivelse fra Christiern Munk til Christian III (Flekkerø, 28 Juli 1558; i Danske Geh Ark.) heder det: „Bønderne her i Lenet klage over at engelske og andre Sørøvere tage fra dem Kvæg, Fetalje og anden Del. Hvortil samme Engelske svarede, at dersom Bønderne vilde blive paa deres Gaarde, da vilde de give dennem dobbelt, for hvis de finge af dennem. Nu flyer Bønderne for dem, derfor undskylder de sig, at de nødes til at tage Faar, Lam og Gjeder til deres Spisning“.

**) Denne Havn kaldes i Krøniken „Neuw Selloe“ og maa antages at være Sellø, en Ø yderst ude mod Havet i Oustad Sogn, Annex til Lyngdal, og beliggende en Fjerdingsvei fra Lindesnes. Der er en god Havn, som jevnlig omtales i Kongesagaerne. Her laa saaledes Olaf den Hellige i 1028 paa sit Tog mod Erling Skjalgs-søn. Inge og Eysteir Haraldssønner vare i 1156 nær ved at skulle levere et Slag her, og Inge Baardsson søgte Havn her 1207 paa et Tog mod Baglerne (Kraft 3, 2 Udg. 344).

**) I Krøniken „ein grosze Hollyck“.

hans Mandskab var tilbage og laa i Herberg hos Bønderne i Omegnen. En af dette Tønsbergmandskab mødte nu Tydskerne, da de fra Bondegaarden af søgte ned til sine Espinger igjen, og tilbød sig at give dem vigtige Oplysninger, hvis de blot ikke vilde røbe ham for Bønderne, da dette vilde koste hans Liv. Han betroede dem, at Røveren var fir-sindstyre Mand stærk, og at de maatte vel vogte sig for at møde den Baad, som var sendt til Sellø. Den store Gut, som var sat i Bolten, var Røverens Kahytdreng og tvungen til at udspeide Tydskerne. Matrosen fra Tønsbergskibet fik mange Tak for sin Meddelelse, og Tydskerne skyndte sig til sine Skibe. Neppe vare de komne ombord paa disse, før end Røverens Baad for forbi paa Tilbagereisen fra Sellø til Risør. Tydskerne hentede en Hob Stene og fyldte Merset paa begge Skibene dermed, anbragte alt sit Skyds paa den ene Side og forbandt Mastetøgene, saa at i fornødent Fald begge Fartøier kunde hales sammen og den ene bistaa den anden, om Røverne skulde forsøge at entre. Om Aftenen viste sig Røverskibets Anførere i en Baad foran Havnen ved en Klippe, betragtede længe de to Skibe for at se, hvorledes de bedst skulde angribes, og seilede saa bort igjen. Om Natten holdt Tydskerne stærk Vagt.

Tidlig den følgende Morgen kom en stor Hob Folk fra den Kant, hvor Røveren laa, leirede sig paa et Fjeld i Nærheden af de tyske Skibe og „afrev Mosen paa Fjeldet med Mund og Fødder, saa at det var en Gru at se derpaa“ (!) Det var Allehelgens-Løverdag. Tydskerne derimod sendte Espingerne i Land, fældede Trær, indtil de havde begge fulde med Ved og tændte saa Ild, medens en Del af Mandskabet vaskede sine Skjorter. En af dem gik op paa Fjeldet, spadserede omkring der og fik snart Øie paa et Skib og en liden Skude, som kom fra den Kant, hvor Røveren

laa*). Saa snart gamle Carsten Thode fik dette at vide, blæste han i sin Pibe, at Folket hurtig igjen maatte komme ombord, og strax forenede Skibene sig og Alt gjordes klart til Fegting. Thode begreb, at den mindre Skude skulde bruges som Brander, og lod derfor Espingerne paany gaa ud imod denne. Skuden blev ogsaa stukket i Brand for at drive afsted mod Tydskerne, men disse søgte at faa den bragt af Veien. Saa sendte Røveren en ny Baad ud mod Espingerne for at faa disse bort fra Branderen. Men da Branderskuden kom saa nær, at Espingernes Skyds kunde naa den, sendte de den et Skud med en Skerpentin, saa at Flammerne sprudede høit i Luften. Da styrtede tre Karle ud af Branderen, lode denne drive mod Tydskerne og reddede sig selv paa en liden Baad. Men heldigvis kom der hurtig Ild i Branderens Seil og den drev forbi.

Da lod Røveren falde et Anker, splidsede Trosser sammen og seilede dem ud i den Tanke at hale sig tilbage mod Vinden, om det ei lykkedes ham. Da han nu saaledes kom for sin Fok, havde han sat sit Skyds paa den ene Side og paa den samme Side havde han ogsaa faaet istand et Brystværn paa Kobryggen af Tønder fyldte med gammelt Skrammel. Mellem to Tønder stillede han en Hagebøsse. Paa Kobryggen var ogsaa den største Del af hans Mandskab samlet. Da sagde den gamle Thode: „Børn forsager ikke, heiser strax Vimpelen op og lader den flyve og sætter Mersraaerne steilt op i Høiden, at Røveren kan for-

*) I Krøniken staar „des weges her, wo das Dorf liegt“. Ved denne „Dorf“ maa vel sigtes til den lille Samling af Huse, som allerede da maa have ligget ved Risørbanken, i Nærheden af Mandalselvns Udløb. I den norske So (forfattet 1580) nævnes ogsaa allerede Mandal mellem Norges Byer, der samtlige i saa haarde Udtryk beskyldes for Usædelighed og Fordærvelse (Norske Magasin 2, S. 39).

staa, at han har Folk for sig, som tænke at væрге sig⁴. Videre befalede Thode, at Ingen maatte skyde med Rør, Hagebøsser eller Skerpentiner, førend han gav Tegn ved at blæse i sin Pibe, men naar han peb, maatte Enhver gjøre sit Bedste. Da nu Røveren saa de Tydskes Vimpel og Mersraaer, lod han ogsaa sin Fane flyve og sagde: „De Folk ville væрге sig, men velan, vi maa alligevel til⁴. Saa seilede han lige tværs imod Claus Wents Skib, men før han kom ret kom det lige paa Siden, blæste Thode i sin Pibe, og Tydskerne affyrede nu paa en Gang alle sine Skydevaabn lige mod Røverens Kobrygge, hvor flere af hans Folk faldt. Mandskabet paa Thodes Skib kom Wents til Hjelp, og Stenene regnede ned fra begge Mers, saa at Røveren ikke kunde faa stryge sin Fok. Det traf sig saa, at hans Skib svingede forkert om, saa at alt hans Skyds kom til at ligge paa den Side, der vendte bort fra Tydskerne og hen til Fjeldet, hvorved ogsaa hans Brystværn blev ham til ingen Nytte. Han kom nemlig til at ligge saa, at hans Ud-lægger berørte Claus Wents Skibsbord, og hans Bougspryd kom til at staa i Wents Foktakelag. To af Tydskerne Baadsmænd løb da hen og hug Stag og Boliner af hans Bougspryd; Takelagen faldt ned i Wents Skib, men hang dog fremdeles fast i Røverens. Tydskerne fik fat i Tougene og halede dem ind, saa at Røverskibet hverken kunde komme frem eller tilbage. Derfra hidsede de Fienden baade med Skud langs og med Stene fra Mersene. Imidlertid stod Kapitainen bag paa Dækket i Nærheden af Nathuset med en Rapiér i sin Haand og raabte til sine Folk, at de skulde entre; i sin Forbitrelse og Arghed rakte han Tungen ud og vrængede Mund*). Netop i det Øieblik fik en tydsk

*) He stoeh de tunghen ut synem munth

Van spotte vnd uth falsckhem grundh.

Dat dede dem volcke vordretten“.

„Gesell“ (Handelsfuldmægtig) se ham, lagde an paa ham med sit Rør og skød ham, saa at han vendte Benene i Veiret og var død paa Stedet. Denne Gesells Navn var Gert Korfmacher. Naturligvis voxte nu Tydskernes Mod medens Røvernes tog af. Men paa Røverens Skib stod der en Karl i Forstavnen og skød derfra paa Tydskerne, fældede otte Mand og saarede den gamle Thode i Armen. Thodes Kok løb da hen til Gert Korfmacher, som havde skudt Kapitaenen, og sagde ham det, hvorpaa Gert ogsaa skød den Karl ned. Snart var det imidlertid forbi med Stenforraadet i de tydske Skibes Mers; man greb da til at opbryde Skorstenen paa Claus Wents Skib og kaste med Mursten. Tydskerne vilde nu gaa over paa Røverskibet og løste derfor lidt paa de Touge, hvormed dette hang fast i Wents Skib, for at det kunde svinge lidt paa Siden. Men da de kom ombord til sine Fiender, havde disse gjemt sig under Dækket, styrtede frem fra dette Skjul med Biler og Spyd og gjorde Anfald. Tydskerne brugte dog sine Skydevaaben saa godt, at Røverne snart begyndte at se efter sine Baade for at rømme. Men Tydskerne kastede sig over dem og brugte saa flittig baade Sværd og Haandbiler, at der tilsidst kun fangedes sex og undkom fjorten. Disse sidste rømte i en Baad; en af dem blev skudt paa Flugten, men de øvrige naaede en liden Jagt, hvori fem af deres Kammerater, der ikke havde deltaget i Kampen, befandt sig. De gik da ombord paa Jagten og lode Baaden drive afsted til Tydskerne. Da disse nu saaledes vare Herrer paa Røverskibet, mærkede de, at der endnu vare nogle Folk under Lugerne; i Begyndelsen holdt de ogsaa disse for Røvere, men det viste sig, at det var Røvernes Fanger. To af dem vare Hambürgere og Seierherrerne bekjendte. De løstes naturligvis strax af sine Baand, kom da op og saa, hvorledes der var gaaet til.

Af disse befriede Fanger fik nu Seierherrerne først Navnet paa den faldne Røverkapitain at vide. Han hed Martin Pechlin og var fra Femern, ved Siden af ham var Brun von Göttingen Hovedsmand over Skibets Stridsmænd.

De sex fangne Røvere beholdt Tydskerne hos sig i to Nætter, men kastede dem derpaa overbord. Selv havde de mistet ti Mand i Kampen*), hvilke begravedes paa „Risor Kirkegaard“, vistnok altsaa ved Halsaa, nu Hovedkirken i Mandals Prestegjeld. Tyve vare blevne saarede, men kom sig. Den tredie hanseatiske Skipper, Michel Here, som ikke havde deltaget i Kampen, traf imidlertid siden paa de flygtende Rester af Sørøverne og fik fat paa fire af dem, hvilke han kastede overbord. Ni Røvere naaede over Skagerrak frem til Varberg i Halland, men her bleve de grebne, de otte halshuggedes, og den niende maatte forrette som Bøddel.

Røverskibet lod Thode opbrænde, efterat han havde bemægtiget sig Alt af nogen Værdi ombord. Hele Byttet deltes saaledes, at der paa hver af de hanseatiske Søfolks Part (de faldnes saa vel som de levendes) faldt 70 Mark Lybsk. Blandt dette Bytte var der adskilligt Kirkesølv**). Mortensaften seilede Tydskerne igjen ud fra Hilø sund og naaede, efter endnu at have døjet Adskilligt paa Søen, frem til Trave St. Catharinae Aften (24 November). Pechlins

*) Mellem disse maa ogsaa have været den ovennævnte Hovmand eller Adelsmand Peder Skougaard (Chr. II's Arkiv udg. af Ekdahl, I, 3, 1101).

***) De havde tilforn røvet Werne (*sic!*) og andre Kirker og Klostre, heder det i Vincents Luges Brev (Ekdahl l. c.). At herved menes Værne Kloster er usandsynligt; hidtil er ikke nogen saadan Plyndring af dette bekjendt.

Fane bragte de med sig og lode den, som allerede fortalt, ophænge i Mariakirken over Bergefarernes Stol.

Pechlin hørte til Tidens værste og mest berygtede Sørovere og havde i to Aar, tildels i Ledtog med andre af Christiern den Andens Tilhænger, Skipper Clemens, Kniphoff osv. gjort baade Østersøen og Nordsøen usikre. Der omtales Ugjerninger af ham i Frisland (hvor han sluttede Broderskab med Brun von Göttingen), i Jylland, paa hans Fødeø Femern o. s. v. I Sommeren 1526 havde han paa en Dag brændt ni (efter en anden Beretning endog tolv) Handelsskibe, bestemte til Sverige fra Danmark og Pommern, og dræbt 105 Mand, deriblandt anselige Folk fra Lybek*). Lybekkerne og Hamburgerne havde derfor udrustet tre Barker for at gribe ham, men disse vendte hjem igjen med uforrettet Sag, da de havde naaet Marstrand.

De to Koffardiskibes kjekke Daad maatte derfor vække stor Opsigt. Allerede samme Aar blev den Vise om Begivenheden trykt i Lybek, af hvilken vi have meddelt nogle Citater. Titelen lyder saa:

UAn Merten Pechlin syner geseycht

Wat he thor ssewart hefft vthghericht.

Also guth als bynnen twen yaren

He hefft ghemørth alse eyn bossewicht.

Darumme moste he ouel varen.

*) „Noch IX schuten he hefft vorbranth

Vth Dennemark unde uth Pomerlanth.

Dat volck warth alle vordruncken.

He nam dat beste, wat he dar vanth.

De wracke alle dar vorsuncken.

Uppe den IX schuten synt ghewest

Hundert man unde fyff, so man secht,

Werp he auer bort yn einem dage.

Dyt hebben bekent Pechlin syne knecht.

Yss dat nicht ein barmliëck klaghe?

Derhos er paa Titelbladet anbragt i Træsnit tre Mænd i Kapper, og en fjerde i Vams, med et Baand i Haaret og med en Rulle i Haanden. Foran dem sees et Lykkehjul, omdreiet af en Djævel med Hjortetakker, Kløer paa Fødderne og Hale. Oppe paa Hjulet sidder en Fyrste med Krone og Scepter, tilhøire svinger sig en Mand i Veiret, tilvenstre gaar en anden ned med Hjulet, og en fjerde bliver sønderknust under dette. Begyndelsesbogstaverne til de følgende Indledningsvers danne et Achrostichon, hvoraf Navnet Hans von Göttingen fremgaar, og her har man da sandsynligvis Digterens eget Navn. Af Visen findes endnu et Originalexemplar (12 Sider 4to) i det paa Sjeldenheder rige Bibliothek i Wolfenbüttel; efter dette har Lappenberg paany udgivet Visen (i Zeitschrift des Vereins für Hamburgische Geschichte B. 2. S. 140—156, smlg. S. 592—593). Nylig er den ogsaa optaget i Liliencrons fortræffelige Samling „Die historischen Volkslieder der Deutschen vom 13. bis 16. Jahrhundert“ (B. 3. S. 534—540).

Den samme Bergefarer Gert Korfmacher fra Lybek, som med egen Haand fældede Martin Pechlin selv, har ogsaa selv nedskrevet en udførlig Beretning om Kampen i Hilø-sund. Denne Beretning er blevet indtagen i den vigtige Krønike, vi besidde fra en anden samtidig Bergefarers, Hans Regkmanns Haand, og som i 1619 udgaves i hoitydsk Bearbejdelse af Joh. Friedr. Faust von Aschaffenburg*). Korfmachers Fremstilling, der senere ogsaa er gjengivet i Ernst Deeckes „Lübische Geschichten und Sagen“ (Lübeck 1857. 12. S. 299—310), er ovenfor i alt væsentligt fulgt, og for det meste ligefrem oversat.

*) Lappenbergs ufordelagtige Dom om denne Udgave af Regkmann samt hans Oplysning om den utrykte plattyske Original læses i Zeitschr. f. Hamb. Gesch. I. c.

Kun hos Christian den Andens Tilhængere vakte Pechlins Skjebne Beklagelse. Vi have herom Ytringer af den forrige bergenske Lensmand Jørgen Hansen i et Brev til Christian (Campen 13 Jan. 1526), der ender saaledes: Der er nu en stor Glæde af denne Eders Naades Modgang og andre, som nu den ene kommer paa den anden*).

*) Ekdahl. l. c.

Kun den Christian den Anders Thibergens velde Fod-
 lars Gjelde Betalder. Vi have herom Ytringer af den
 forrige betegnede Lennand Jørgen Hansen i et Brev til
 Christian (Copenhagen 13 Jan. 1826), der ender saaledes (2):
 "Ernu en stor Gjelde af denne Lennands Nader Mønting og
 andre, som nu den ene kommer paa den anden?"

(The following text is extremely faint and largely illegible due to fading and bleed-through from the reverse side of the page. It appears to be a continuation of the letter or a related document.)

(The following text is also extremely faint and illegible, likely representing the bottom portion of the document.)

